

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Valja na celo leto \$5.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto 6.00
Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. NO. 92. — ŠTEV. 92. NEW YORK, MONDAY, APRIL 19, 1920. — PONDELJEK, 19. APRILA, 1920. VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII. TELEFON: 4687 CORTLANDT

KAJ JE PRAZAPRAV S PREMOGARSKO "ZAROTO"?

ZAKENKRAT SE ŠE NE VE, ČE BODO OBTOKI NA PODLAGI LEVERJEVE VOJNOČASNE POSTAVE VELJAVNE. — NAJPREJ MORA O NJIH RAZPRAVLJATI SODIŠČE. — IZJAVE RAZNIH ČASOPISOV. — PRODUKCIJA NAJBOLJ NUJNA POTREBA CELEGA SVETA.

Washington, D. C., 18. aprila. — Vse kaže, da sta se obe stranki dogovorili glede izkoriščanja javnosti, — je pripomnil neki zvezni sodnik napram premogarju, ki je nastopil pred njim kot prič, v Indianapolisu tekom preteklega decembra, kmalu po uravnavi stavke v rovinah mehkega premoga. To pripombo je premogar baje potrdil. Kmalu nato je dal sodnik Anderson veliki poroti naročilo, naj preišče razmere v industriji mehkega premoga. Nekako tri mesece pozneje, potem ko se je zaslilo več kot tristo prič, je dvignila velika porota obtožnice proti 125 premogarskim baronom in premogarjem. Te obtožbe, ki temelje tako na vojnočasni Lever postavi kot na zvezni protitrustni postavi, imajo za predmet kriminalno zaroto priti interesom javnosti ali občinstva v splošnem. Posamezne točke obtožnice vsebujejo dogovor za omejitve produkcije ter transportacije premoga ter povzročanje stavk med premogarji. Za enkrat se še ne more reči, če so te obdolžitve dobro utemeljene ali ne, ter se tega tudi ne bo moglo izvedeti, dokler ne bo sodišče razpravljalo o njih ter prišlo do sklepa. Med tem časom pa se javnost zelo zanima za možnost, na katero obrača pozornost dvignjene tozadevnih obtožb. Denver Rocky Mountain News pravi v zvezi s tem:

Velika tretja stranka mora vedeti za intrige, katerih se dolgi delodajalci in premogarji, da bo v stanu zavarovati se pred tem izkoriščanjem. Vedno obstaja nevarnost, da bo morala splošnost neprimerno trpeti vsprilo take closed-shop industrije kot je premogarska z njenimi skozi in skozi organiziranimi ljudmi pod zmornimi voditelji ter enako zavarovano ter zaprt organizacijo delodajalcev v slučaju, da bi obe strani stopili skupaj v skupno korist.

Če bodo obdolžitve v tem značilnem slučaju vzdržane na temelju dokazov, bo po turenju lista Register v Mobile, Ala. javnost izvedela, da je morala trpeti le vsled naravnega pomanjkanja premoga ter železninskih adobnosti, ki povzročujejo visoke cene, temveč tudi vsled umernega stanja, ustvarjenega na korist lastnikov rogov ter premogarjev.

V Buffalo Times čitamo naslednje: — Ta preiskava glede razmer v premogarski industriji je le ena primera v številnih, glede katerih je dozorel čas, da se uvede pošteno in natančno preiskavo.

Skupno mnenje vseh publicistov, ekonomov in vseh državljanov, ki so v stanu spajati vzrok z učinkom ter zasledovati učinek nazaj do vzroka, je produkcija najbolj nujna potreba te dežele in celega sveta. Zmanjšati produkcijo je jemati stroho raz glav ljudi, hrano iz njih ust, obkrožiti z njih teles in upanje iz sre.

Na drugi strani pa pravi Američan Coal Miner, ki izhaja v Indianapolisu, da bi pomenjal sprejem vladne obdolžitve, kot absolutne postavbe, domnevaje, da je kolektivno pogajanje kot se vrši v Ameriki, nepostavno in da je vsaka konferenca glede plače, brez ozira na industrijo, katero zastopa, dejanje zarote in direktno kršenje postavbe, razven če bi se razveljavilo Leverjevo in Shermanovo protitrustno postavbo. — V nadaljevanju pravi isti list:

Ko se bo izvedelo za resnični namen in cilj sedanjih obdolžb, bo tudi najbolj zabiti med zabitimi spoznal, kam merijo te obdolžbe. Delodajalci bodo strogo pazili na svoje korake v zadevah vzeti vse in sklepanja dogovorov, dokler ne bo prišlo do zaključka tozadevnih sodnijskih postavb.

(Nikdo ne more reči, da so obdolžitve, katere se je dvignilo, nerazumni, vsaj toliko časa ne, dokler se ne vrše tazadevne obravnave v javnosti ter se predloži ves material. V resnici pa mora vsak spoznati, da je delavci oni, ki je opeharjen v vsakem slučaju in da pride šele za njim na vrsto splošna javnost. Da je to res, nam pričajo dogodki zadnjega časa. Premogarji so dobili povišanje plače za par odstotkov, a delodajalci so takoj objavili, da bodo povišali ceno premoga za veliko več kot pa prisljani dali premogarjem. Pri tem so se izgovarjali, da so stroški produkcije večji in da premoga ne morejo dati ceneje. Njih namen je obgniti srd javnosti, to je srednjih stanov, od sebe ter jo navaliti na delavce, ki se morajo boriti za vsaki najmanjši priboljšek. Njih namen je prepričati javnost, da so premogarji, delavci oni, ki draže premog, ne pa premogarski baroni. Javnost pa pri tem ne pomisli, da cene vseh življenjskih potrebščin takoj poskočijo, kakor hitro dobe delavci nekaj več plače in da so vsled tega mogoče še na slabšem kot so bili prej. Krvavi delavci ne pustijo sledenja pri miru ter mu hočejo vzeti vse, kar si je zaslužil v potu svojega obraza. Dokler se ne bo napravilo konca neprestanemu profitirstvu ter izkoriščanju mas, toliko časa ne bo miru v industrijah, kajti vsi drugi primomoški so brezuspešni. — Opomba uredništva.)

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

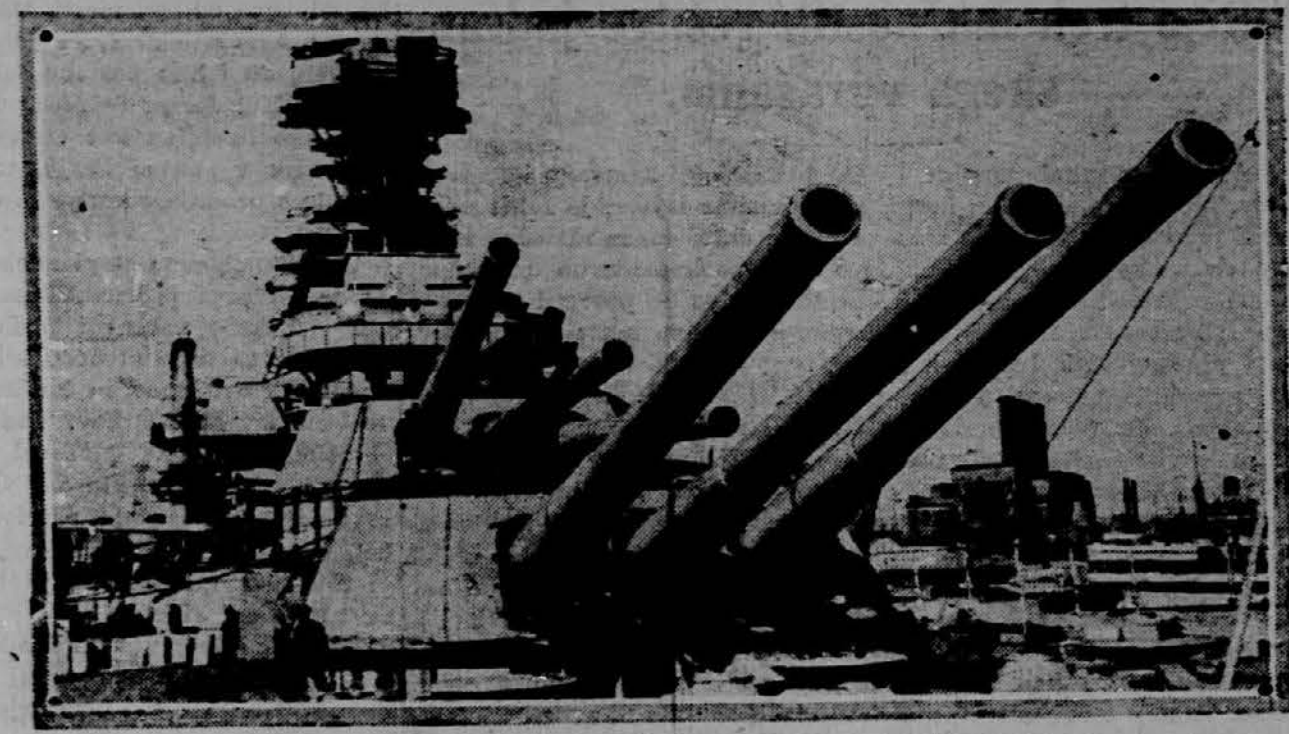
V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke stvari izkušenim in premožnim ttrdkam; kako bo pa malin nezkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron	\$2.70	1,000 kron	\$ 8.00
400 kron	\$3.60	5,000 kron	\$40.00
500 kron	\$4.50	10,000 kron	\$78.00

Ornane cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo s drugimi. Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.
Vstanovljena leta 1903.

VELIKI TOPOVI NA AMERIŠKI BOJNI LADJI "TENNESSEE"

ZAVEZ. KONFERENCA SE BO DANES SESTALA

Najprej bo prišlo na vrsto turško vprašanje. — Združene države ne bodo zastopane.

San Remo, Italija, 18. aprila. — Jutri se bodo sestali v tem mestu zastopniki vseh onih velesil, ki so se borile v sedanjih vojni proti Nemčiji in Avstriji. Izvzeta bo edino Amerika.

Ministrski predsedniki in zunanji ministri Francije, Anglije in Italije so že sestavili natančen načrt. Predsednik Wilson bo vsak dan sproti natančno informiran o poteku konference.

San Remo, Italija, 18. aprila. — (Poročilo Ass. Press). — Najvišji zavezniški svet, ki bo začel jutri tukaj zborovati, se bo najprej bavil s turškim vprašanjem.

Danes se je oficijelno doznalo, da Združene države ne bodo zastopane na konferenci.

Na največji odpora bo najbrže zadel predlog italijanskega ministrskega predsednika Nitti, naj se sklene mir s sovjetno Rusijo. Pravijo, da bo odločno vstrajal na tem stališču, dasiravno je le malo upanja, da bi prodl s svojim predlogom.

Turško cesarstvo bo izgubilo Sirijo, Palestino, Arabijo, Mezopotamijo in Armenko.

Jadransko vprašanje še vedno čaka rešitve, kljub zadnjim poročilom, da je bil dosežen kompromis med Italijo in Jugoslavijo.

BLAZNEŽ JE USTRELIL ZDRAVNIKA V CERKVI

Oddal je bil več strelav ter par oseb lahko ranil. — Napadalec je bil pobegnil iz norišnice.

V protestantski cerkvi sv. Jurja na Rutherford Place v New Yorku je med pridigo Rev. Reilandsa počilo več strelav. Ugledni zdravnik dr. James W. Markoe je bil ustreljen ravno ko je hotel dati svoj prispevek v nabiralnik.

Morilec je oddal še dva strela in skušal med splošnim razburjenjem pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo. Prijela sta ga Dr. Brewes in W. F. Morgan.

Morilec je najprej rekel, da se imenuje T. W. Sheilley, pozneje je pa tudi trdil, da je njegovo ime Simpkin ter da je rojen v Londonu. Izvedelo se je, da je pred kratkim pobegnil iz neke norišnice v Virginiji.

S prvim strelom je podrl dr. Markoe, a par nadaljnjimi je pa lahko ranil dve osebi.

Proti večeru je dognala policija, da ima morilec v Daluthu štiri otroke, ki so mu je že več babil s špiritizmom.

ZAMORCI SO KONČNO ODŠLI IZ FRANKFURTA

Francoska okupacijska armada je bila zmanjšana za polovico. — Švedska noče izročiti Kappa.

Frankfurt, Nemčija, 18. aprila. — Francoske oblasti so izjavile, da je bila 37. divizija premeščena iz Frankfurta v Weisbaden. V mestu je ostalo še nekaj štabnih častnikov, ki bodo pa nočjo odšli.

Odhod se je završil tako mirno in tih, da ga prebivalstvo ni skoraj opazilo. 37. divizija je obstajala ponajveč iz maroških in alžirskih zamorcev, ki so s prebivalstvom izvanredno slabo postopali ter uganjali najgrše orgije.

V mestu ni sedaj nobenega zamorca več. Curih, Švica, 18. aprila. — Wolfvo urad poroča iz Berlina, da je nemška vlada naročila državni brambi, naj zapusti dne 24. aprila nevtralnno ozemlje v ruhrskem okraju.

Berlin, Nemčija, 17. aprila. — "Vorwaerts" je izvedela, baje iz zanesljivega vira, da Švedska ne bo izročila Nemčiji Wolfganga Kappa, voditelja nemške reakcijske revolte dne 13. marca. Knapp je bil včeraj prijet v Soedertelje.

DRUGA VSTAJA PROTI PREDSED. CARRANZI

Governor države Micoacan je odločno nastopil proti Carranzi ter zaplenil državni zaklad.

Mexico City, Mehika, 18. apr. — Vse kaže, da se bo tudi država Michoacan odeepila od zvezne vlade. Odpad države je objavil v posebni proklamaciji governor Ortiz Rubio, ki je navdušen prijatelj Alvara Obregona.

Governor je zaplenil državno zakladnico ter pobegnil s svojim vojaštvom v gore. Pravi, da se bo s svojimi možmi do konca upiral zveznim četam, če bi ga napadle.

Ostale države so še precej mirne. — Časopis El Universal je dobil od svojega dopisnika v Moreliji brzojavko, ki pravi, da se mudi v tem mestu Obregon.

V najkrajšem času bo Obregon odprto in javno nastopil proti Carranzi.

VETAŠI SKRIVAJO OROŽJE

Essen, Nemčija, 14. aprila. — Iz zanesljivega vira se je dognalo, da so komunisti skrili 90 odstotkov orožja, katerega bi bili moral izročiti vladnim četam.

DE MOTT JE IMEL SOVJETNE LISTINE

Nemška vlada zatrjuje, da je imel ubiti Amerikanec pri sebi Trocki-jeve dokumente.

Washington, D. C., 18. aprila. — Pri Amerikanecu Pavlu de Mottu, katerega je straža ustrelila, ko je hotel pobegniti iz norišnice, so našli več pisem, naslovljenih na Trockega in Lasaboskega.

To poročilo je dobil danes od nemške vlade držav. department. Nemška vlada je uvedla nadaljnjo, natančnejšo preiskavo celega slučaju.

De Mott je bil aretiran zaeno z dvema Nemcem, ki sta bila zapletena v najnovejšo vstajo na Nemskem.

V njegovi posesti so našli tudi potni list za Rusijo ter baltičke države.

DANES SE BO ODLOČILO GLEDE PROHIBICIJE

Washington, D. C., 18. aprila. — Jutri se bo po tritedenskem dopustu zopet sestalo najvišje zvezno sodišče. Najbrže bodo že jutri izrekli sodniki svojo sodbo glede ustavnosti prohibicijske postavbe. Nadalje se bo tudi odločilo glede razpusta premogovnega trusta, kar je bila pred kratkem priporočila vlada.

ROOSEVELTOV KIP BO PRIŠEL V DVORANO SLAVE

Na nekem sestanku je bilo določeno, naj pride kip pokojnega Roosevelta v dvorano slave na New York University. Prišel bo med velike ameriške državnike.

KOLIKO JE VREDEN UREDNIK?

Herbert Kaufmann, urednik nekega newyorškega magazina, si je dal zavarovati svoje življenje za milijon dolarjev.

DENARNE POŠILJAVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasledeno po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljavo, toda za kakšno mogoče zamudo v izplačilu ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.30
300 lir	\$15.00
500 lir	\$25.00
1000 lir	\$49.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser.

RAZDOR MED ANGLIJO IN FRANCIJO RADI TURČIJE

MILLERAND SE BO NAJBRŽ SPOPRIJEL Z LLOYD GEORGE-OM V SAN REMO RADI TURČIJE. — RAZDOR SE TIČE CARIGADA. — NAJVIŠJA KONTROLA OD STRANI ANGLEŽEV NE UGAJA ITALJANOM IN FRANCOZOM.

Poroča Edwin L. James.

Pariz, Francija, 18. aprila. — Moč zveze med Anglijo in Francijo se bo najbrž še enkrat preisknilo. V sedanjem slučaju pa je Carigrad vzrok ali povod celega razdora ali razkola. Takoj za obnovljenjem prijateljstva med obema narodoma, ki se je skrhalo radi dogodkov ob Rennu, namerava francoski ministrski predsednik Millerand spraviti Lloyd George-a na svetlo glede razmer, ki prevladujejo v glavnem mestu Turčije.

Francosko stališče v tej zadevi je naslednje: — Lloyd George je izjavil ob času zasedanja Carigrada od strani zavezniških sil v preteklem mesecu, da je to medzavezniška okupacija. Izkazalo pa se je, da poslujejo sicer tam medzavezniške komisije, da jim mora predsedovati po en angleški častnik. Millerand bi vsled tega rad izvedel, če je to ideja Lloyd George-a o prijateljskem družabništvu zaveznikov, temelječem na enakih pravicah.

V zapiskih francoskega zunanjega urada se nahaja brzojavka, katero sta skupno poslala svojima vladana francoski in italijanski komisar v Carigradu. V tem poročilu se pripoveduje, kako je bila ustanovljena kontrola ob sedežu turške vlade in kako ni bilo mogoče priti do nobenega soglasja glede izvršenja te kontrole, ker so Angleži vstrajali pri tem, da sami vodijo vse posle. — V poročilu se glasi:

Brez dvoma bi morala biti ta kontrola medzavezniška. Angleški visoki komisar pa je zahteval na temelju povelj, katera je dobil od vojnega urada, da naj poslujejo medzavezniške kontrolne komisije pod njegovim vodstvom ter pod predsedništvom po enega angleškega častnika.

Komisarija Francije in Italije pa sta nasprotno prepričana, da bi morala biti ta kontrola, pod najvišjim vodstvom poveljujočega angleškega generala, izvedena na principu enakosti od strani častnikov vseh treh zavezniških narodov.

General Franchet D'Esperey, francoski general, ki je poveljeval zavezniškim četam krog Carigrada predno je povedel general Milner angleške čete v Carigrad sam, se nahaja na poti v Pariz in Millerand se bo posvetoval z njim, predno bo dvignil celo vprašanje na konferenci v San Remo. (Nič drugega kot mesebno kavsanje, kdo bo komandiral?)

Pariz se ni nikdar dosti zavzemal za vojaško okupacijo turškega glavnega mesta. Francoski diplomati so bili za to, da se dovoli stvorjenje turškega kabineta iz vrst milih nacionalistov ter obenem vzdrži svojo moč v Carigradu. Angleški diplomati pa so bili za močno roko v Carigradu v namenu, da zdrobe s tem turške nacionaliste, ki so izjavili, da ne bodo sprejeli določb mirovne pogodbe s Turčijo, katero so zavezniki pripravljali.

Francoske čete so se nahajale v Carigradu ter izvedle okupacijo vojaške narave, a dne 16. marca so pričele angleške čete s politično okupacijo s tem, da so prevzele kontrolo nad ministrstvi vojne, mornarice ter pošte in brzojav. Stari kabinet je resigniral, kakor je bil sestavljen nov. Istočasno pa je bilo deportiranih več nacionalističnih voditeljev.

Pri pregledu poznejših razvoj pravi list Temps, da se je dne 18. marca angleška vlada izjavila v prilog ustanovitvenja medzavezniških kontrolnih komisij pod pogojem, da bi te komisije ostale pod angleško kontrolo. Dne 21. marca pa je angleški general Milne izjavil pismeno, da ne bo sprejemal nikakih povelj od generala D'Esperey, vrhovnega poveljnika medzavezniških armad v Orientu.

Naslednjega dne je sklical M. De France, francoski visoki komisar, sestanek francoskih, angleških in italijanskih komisarjev, da se dogovore glede kontrolnih odredb. Do nikakega dogovora ni prišlo, nakar je bila poslana omenjena brzojavka francoski in italijanski vladi. Temps pravi v tem pogledu:

Na ta način se odločuje angleška vlada od svojih zaveznikov veliko bolj jasno kot pa se je francoska vlada z zasedanjem mest v Nemčiji. Predno je poslala svoje čete v Frankfurt, je naprosila francoska vlada svoje zaveznike za sodelovanje. S tem, da zahteva kontrola nad komisijami v Carigradu, je odklonila Anglija razdelitev vrhovne moči med zavezniki.

List zahteva končno, da se napravi konec temu nevrednemu stanju stvari, ko je Francija zastopana po poveljniku, kojega povelj se ne sluša in kojega čete delujejo za interese drugega naroda, če ne proti interesom lastnega naroda.

DEŽELI SE BLIŽA LAKOTA.

Washington, D. C., 18. aprila. — Senator Edison D. Smith iz južne Karoline je včeraj prerokoval, da se bliža deželi lakota. Še nik-

dar ni bilo v Ameriki takega pomanjkanja kot bo v naslednjih letih, — je rekel. Njegove izjave so potrdili tudi drugi senatorji in poslanci.

VAŽNO ZA POTNIKE!

Za parnik "PRESIDENT WILSON", ki odpluje 8. maja v Trst, se je prigrasilo že toliko potnikov, da je sedaj že napolnjen. Prostore smo zagotovili onim potnikom, od katerih smo do danes prejeli aro. Svetujemo tedaj onim, ki so namenjeni v kratkem odpotovati v Jugoslavijo preko Trsta, da se odločijo za parnik "BELVEDERE", ki odpluje dne 1. maja ali pa za "SUSQUEHANNA", ki odpluje 22. maja.

Kdor želi potovati s parnikom "BELVEDERE" ali "SUSQUEHANNA", naj se hitro prigrisi, ker se prav lahko pripeti, da se prijavi tudi za ta dva parnika toliko potnikov, da bosta v kratkem polna.

Potniki, ki so nam poslali aro za "PRESIDENT WILSON", naj poskušajo da pridejo v naš urad že v torek, 4. maja zjutraj, da bo mogoče vsem o pravem času preskrbeti potne liste in vse drugo, kar se potrebuje za potovanje.

Tvrška Frank Sakser.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
JOSEPH PUBLISHING COMPANY
(Incorporated)
FRANK GARDNER, President
LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
35 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" tiskava vojak da izvešuje o vseh novostih in dogodkih.

Iskate li voljo? Na Ameriko in
Za štiri mesece
\$5.00 Za šest mesecev
\$10.00 Za leto
\$18.00 Za dve leta
\$30.00 Za tri leta

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Subscription yearly \$5.00
Advertisement on agreement

Printed here by the Corporation and Address of Above Officers:
35 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Iskate li voljo? Na Ameriko in
Za štiri mesece
\$5.00 Za šest mesecev
\$10.00 Za leto
\$18.00 Za dve leta
\$30.00 Za tri leta

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Subscription yearly \$5.00
Advertisement on agreement

Svet se ni izpremenil.

Pred manj kot enim letom in pol so prenehale sovražnosti, ki so stale svet dvesto tisoč milijonov dolarjev ter življenje osmih milijonov vojakov, ne da bi se pri tem vzelo v poštev materialno škodo, katere se sploh ne da preueniti.

Senat Združenih držav je dne 19. novembra preteklega leta s 55 glasovi proti 39 glasovom zavrnil resolucijo, s katero bi se odobrilo mirovno pogodbo z Nemčijo ter sprejelo članstvo v Ligi narodov. Štiri mesece pozneje, dne 19. marca, je senat zopet zavrnil mirovno pogodbo ter ni hotel dati podpore Združenim državam dogovoru narodov za mir, ki predstavlja ponižen, človeški napor, da se na pravi konec prokletstva vojne, ki pa je obenem tudi največ obetajoči napor, kar se jih je kdaj vprizorilo v tem oziru.

Newyorški list "Sun" je v neki zadnji številki priobčil neki prejšnji uredniški članek, v katerem je bil stavljen naslednji predlog:

— Vlada naj takoj ustanovi osem ali deset nadaljnjih West Point akademij za izveščanje armadnih častnikov ter dve ali tri nadaljnje mornariške akademije kot je ona v Annapolisu.

V svoji predyčernjši izdaji pa je natisnil isti list pismo generala James H. Wilsona iz Wilmingtona, o katerem pravi, da je sedaj, v starosti skoro 83 let, najbolj odlični preživeli častnik Državljanske vojne kot je bil v starosti 28 let mogoče najmlajši, a gotovo najslabše generalni major v prostovoljski službi Unije.

General Wilson podpira predlog tega lista. — Deset vojaških akademij s pridelnimi posadkami, — pravi on, — bi kmalu dalo na razpolago vse častnike in podčastnike, katerih je treba v slučajni potrebi in sicer najbrž za desetkrat manjše stroške kot bi jih imela država, če bi vzbala v vojaškem smislu svojo mladino in makar za najkrajšo dobo.

Oni proroki, ki so izjavili, da ne bo svet nikdar več tak kot je bil pred vojno in da bo ustanovljen nov red stvari, so bili po končani vojni brez avtoritete ter so sedaj brez časti. Če se Združene države, katere se je pred nedavnim časom nazdravljalo kot moralnega voditelja sveta, nečijo pridružiti ostalim narodom v Ligi narodov, je povsem natančno in neizogibno, da vojak kot je general Wilson, kojih izurjenje in kojih misli so jih dovedle do spoznanja nevarnosti, ki preti ljudem pod starim redom, sedaj zagovarja jo ustanovljenje nadaljnjih West Point akademij, nadaljnjih mornariških akademij, da vzgajajo ljudi, ki bodo poveljevali armadam in mornaricam, katere bomo potrebovali za narodno obrambo.

Največja preizkušnja Carranze.

Predsedniška kampanja v Mehiki naj bi se končala pred prvo nedeljo v mesecu juniju, kateri dan je bil določen za izvolitev naslednjega Carranze od strani naroda samega. Očividno pa se je predsedniška kampanja končala že sedaj, kajti v tem trenutku preti izbruh državljanske vojne, če se slednja ni že pričela vsled spopada med četami države Sonore ter zvezno armado. Nadalje pa je skoro vsak odlični in zmagovalni general, ki je vodil Carranzove bitke v boju proti uzurpatorju Huerti, v sedanjem času nasprotnik predsednika. Seznam teh generalov vključuje Alvaro Obregona, najbolj odličnega nasprotnika Bonillasa, katerega podpira Carranza v njegovi kandidaturi; Pablo Gonzales, ki je porazil več kot dvajset oddelkov Huerte v državah Coahuila, Nuevo Leon in Tamaulipas leta 1913 in ki se je polastil velikih skladišč municije; Salvadorja Alvarado, ki je bil Obregonov pribojnik v kampanji na severu; Benjamina Hilla, najbolj odličnega vojaka v Sonori, ki je sedaj politični upravitelj Obregona ter Francisca Villo, ki je bil najmočnejši borilec v armadi Carranze in ki vodi v sedanjem času ustaško silo v državi Chihuahua.

Ker se bo gibanje, ki se je pričelo v Sonori in Sinaloi, najbrž razširilo tudi na druge države, predvsem na Chihuahua, kjer je opaziti nezadovoljstva ter najbrž tudi na države Durango, Coahuila, Nuevo Leon, Tamaulipas in Vera Cruz, — kajti v zadnjih dveh državah so že dolgo časa ustaške čete v polju — je upanje na obsežne in proste volitve dne 4. julija kaj črno ter zasto v prethitni oblaki. Nikakih prostih volitev ne more biti, razven če bodo zvezne oblasti dosti močnejše, da bodo v stanu premagati in kaznovati Sonoro in Sinaloa s tako naglo in s tako silo, da bo postal odpor proti avtoriteti Carranze izgubljen upanje. Če se bodo volitve sploh vršile, bo treba predvsem splošno priznati najvišjo oblast zvezne vlade v celih deželi. Čas pa je kratek in kampanja v severnih državah je kaj naporna in mučna naloga. Ni je bolj težavne naloge kot operirati v gorah držav, ki meje na kalifornijski zaliv. Da pa se napravi stvari še hujše in težavnejše za zvezne čete, so Jaki-Indijanci, ki so strašni v boju, pokopali svojo bojno sekuro z državo Sonoro ter so pripravljani iti v boj proti zveznim zavojevalcem.

Za opazovanje mehiških političnih bojev izza prihoda in nastopa Porfirija Diaza ni sedanja komplikacija nič presenetljiva. Obregon, Gonzales in Alvarado so vsi objavili, da se bodo potekali za predsedništvo, ko je Carranza objavil, da se hoče umakniti koncem svojega termina in da ne bo posredoval v prilog tega ali onega kandidata. Če je dal generalu kaj podpore, kot je trdil general, o tem se lahko dvomi, a v zadnjem času se je moglo le slabo prikriti, da so simpatije Carranze obrnile proti Bonillasu, ki je bil pred kratkim mehiški poslanik v Združenih državah. Opozicija predsednika proti generalu Obregonu je bila dosti jasna in očividna. Kazala se je v načinu, kako je Carranza postopal z nekaterimi občudovalci Obregona v armadi.

Sedaj je našel predsednik Carranza, o katerem se domneva, po pravici ali krivici, da si hoče izbrati naslednika, da stoji večina nje-

govih generalov, opor njegove vlade, proti njemu. Dolgo časa se je domnevalo, da so ga ti generali pustili v uradu na temelju sporazuma, da se ne bo vmešaval v njih ambicije in da jim bo pustil igrati igro nasledstva od pričetka pa do konca. Odpad Sonore in Sinaloe se je moral izvršiti na temelju zamišljenega načrta. Gonzales je pozval Carranza, naj resignira, Alvarado ga dela krivim za kaotične razmere v Mehiki in Obregon je odpotoval iz glavnega mesta z generalom Benjaminom Hilom, očividno na poti proti severu.

Prišla je ura preskušnje za ročnost in odločnost Carranze kot vladarja mehiškega naroda.

Nitti o treh možnostih rešitve jadranskega vprašanja.

Agenzia Stefani poroča: — Odgovarjajoč na izvajanja govornikov, ki so se prijavili k besedi glede vladne izjave, je rekel ministriški predsednik Nitti, da zahteva jasno, določeno in različno zaupanje, da ne bo nesporazumljen. Ko se je parlamentarno delo zopet začelo, je ministriški predsednik obljubil, da se bo posvetil trem nalogam: prenosni davkarstva, agrarni politiki in zastopstvu delavcev v prenosovanih delavskih svetih.

Govorec o zunanjih politiki pravi Nitti, da je srečen, ko more poudarjati, da večina poslancev vseh strank odobrava politične smernice vlade. Glede jadranskega vprašanja je Nitti izjavil: Nikdar nisem smatral Jugoslovancev za sovražne narod. Obžalujem nevarno vojno časopisje, ki bi utegnulo izzvati nezaupanje v odnošajih do Jugoslovancev. Upam, da bomo dosegli sporazum, ko nadaljnjo lojalnost in odprtost. V jadranskem vprašanju se nam nudijo tri rešitve. Najenostavnejša bi bila, kako bi se dosegel prijateljski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Želim, da bi se to poizkusilo. Druga rešitev bi bila, da zahtevamo izvršitev londonske pogodbe. Tudi v tem pogledu mora biti izključeno vsako nesporazumljenje. Prosil sem Francijo in Anglijo, da bi priznali, da bi bila njuna dolžnost, temu pritruditi, ako bi zahtevali izvršitev londonske pogodbe. Francija in Anglija sta odgovorili, da tega ne moreta odrediti in da se smatrajo vezani s pogodbo. Ako bi bila italijanska vlada prisiljena, da zahteva izvršitev, bo to storila v polni meri.

Nitti omenja nato pogodbeno določbo in poudarja, da se mora, ker pogodba ne vsebuje obale od Voloskega do severne dalmatinske črte, zahtevati polna izvršitev pogodbe, ne da bi bila Reka v tem zapopadana. Nitti izjavlja: Ako se zahteva izvršitev londonske pogodbe, se mora zahtevati taka, kakršna je. Vsled tega sem na londonski konferenci izjavil, da bi mi dovolili Dalmatci tudi avtonomijo, ako bi zahtevali izvršitev londonske pogodbe. Ta izjava je napravila na vse, tudi Jugoslovane in celo Dalmatince najboljše vtis. Tretja rešitev obstaja v tem, da bi se s primernimi predlogi sprejel predlog z dne 9. decembra 1919, ki so ga podpisale Združene države, Anglija in Francija. Zadnja rešitev bi obstajala v tem, da bi prišli do svobodnega dogovora z Jugoslovanci.

Glede Rusije izjavlja ministriški predsednik, da smatra za koristno, ako bi se dovolilo zastopnikom delavcev, da gredo v Rusijo in proučajo tamošnji položaj. Glede Turčije je za to, da ostanjejo Turki v Carigradu in da se spoštuje kalifat. Italija si ne želi pridobiti ozemlja v Turčiji ali Mali Aziji, vendar pa se mora udeleževati kontrole morskih očin in odkritja mlažoziskih bogastev. Nato je govoril o italijanski preskrobovalnih težkočah, posebno glede železa in premoga. Pravi, da je notranji položaj države utrjen in apelira na vse stranke, da bi med delavci širili propagando za intenzivnejše delo in da bi se zmanjšal konzum.

Stoletnica angleške kolonizacije v Afriki

TOZADEVNE SLOVESNOSTI, KI SO BILE PRVOTNO DOLOČENE ZA TEKOČE LETO, SO BILE PRELOŽENE NA NASLEDNJE, DA SE POČAKA NA POVRATEK PRINCA IZ WALES.

V aprilu leta 1820, dvesto let potem, ko so odšli Pilgrim očetje iz Southampton v Ameriko, se je velik obširnejša ekspedicija, obstoječa iz 34 ladij, ki so imele na krovu 3487 izseljencev, izkrcala v Agola zalivu v Južni Afriki.

V tem, da so se mislili tako Pilgrim očetje kot kolonisti leta 1820 stalno naseliti v novih deželah, sta si bil obe ekspediciji slični. Preko tega pa preneha skoro vsa sličnost.

Pilgrim očetje so bili ponižna skupina iz srednjega razreda, ki je bežala pred verskim zasledovanjem. Ti Pilgrimi so zadeli na velike težkoče, ko so najeli ladjo ter si nabavili potrebne zaloge za potovanje. Njih viharno potovanje preko Atlantika v najhujši ladiji, je imelo za posledico številne težkoče vključno smrti nekaterih potnikov.

Namen afriških kolonistov ter okoliščine, ki so spremljale njih potovanje, pa so bile povsem drugačne. V tem oziru čitamo naslednje:

— Angleški parlament je v juliju 1819 dovolil svoto petih tisoč funtov za podporo izseljencev v Južno Afriko, deloma v namenu, da pospeši izseljevanje belih ljudi na iztočno mejo Kapske kolonije, deloma pa radi tega, da olajša budo, ki je prevladovala v Angliji, koncem kontinentalne vojne leta 1815.

V svojem govoru pred poslansko zbornico je takratni finančni minister z živimi barvami proslavil rodovitnost zemlje ter obetal izseljencem veliko prosperiteto.

Čeli načrt je postal priljubljen in približno 90.000 priselcev se je oglasilo za potovanje in izseljenje v Južno Afriko. Izbrani prosilci so bili razdelje-

Peter Zgaga

PEČLAR.

Zgodovinsko živatopisna črtica.

(Prispeval Mr. Janko Švigelj.)

Beseda "pečlar" je angleškega izvora, in bachelor pomenja toli-

ko kot v slovenščini samec. Zato pa ima v angleškem jeziku celo dve odlični mesti, Bachelor of Arts pomeni, če je kdo britten, da lahko postane šolmošter in Bachelor of Science postane lahko imeniten kot eksportni akademik v starem kraju, to je da lahko prodaja cikorio in druge take stvari.

V svetem pismu stoji zapisano da je bil prvi pečlar Adam. Sicer manjkajo natančni podatki, v kolikor se tiče grocerijskih in mesarskih računov in koliko je imel na mesec izdatkov. Tudi se ne omenja, če je kaj plačeval war tax od ledig stanu in ne vemo prav natančno, če je bil patriot ali boljševik. Ve se pa zagotovo, da ni nikdar kandidiral na prohibicijski tikit.

Tako najdete v vseh časih in krajih pečlarje, več ali manj sloveče. Kar pa nas živi pečlarjev v sedanjem brunem času, se jih lahko nasteje cele maršbataljone pričenši pri Trbočevem Tonetu, pa tja do samostanskega predstojnika na sveti Gori Atos.

Pečlarjev je več vrst.

Tako najdete fante od fare, ki si pečlajo, da je veselje in se ro-tijo na Mohamedovo brado, da ostanjejo vedno ledig in frej, pa včasih katerega prav zakrknjenega sreča grevenga. V dogih zimskih nočeh se spomni svetopisemskega reka: "Človeku ni dobro samemu biti" pobije lonec, obesi pečlarijo čez plot in zaprežen v zakonski jarem "pelja" novo življenje da je veselje — a ne za vedno. — Komaj si je siromak postavil svoje lastno ognjišče, komaj je pri njem pošteno "ogrel", — pa se mu "peč podre".

Tedaj si kot neustrašen pečlar zaviha rokave, kuharstvo v roke, napravi lov v kurniku in čez par ur je že "župea" gotova.

Saj veste, kakšne so postavne na tem svetu, če možkega kaj ščip-lje in za dušo grabi, pa se brž o-glasi postrežljiva sosedja: "Oh kar cejzu gorak mu denite, pa bo dober. Če se pa ženska "kuništi" na kakšen način bi bilo najbolj pripravno zboleti, pa ni druge pomoči kot cibko zaklati.

Če se pogovarjate z vdovcem, kateremu je žena pred par tedni umrla, je on zopet pečlar, a ne počuti se dobro. Sicer se ve ne-koliko pravil iz prejšnje skušnje, a vse mu je tako zoprno kot dija-ku, ki isti razred drugo leto zopet ponavlja.

Kadar se več pečlarjev skupaj zbere in ako imajo kakšno mo-kro podlago, takoj otvorijo kon-venecijo in rešujejo važne svetov-je pojave. Obično jih kateri izmed prejšnjih članov, kateremu pridno nagajajo in prečenjujejo predno-sti njegovega položaja. A če ne pride radi neodoljivih zadev v o-bliko polnega galona pravočasno de zaključka, tako da se njih gost spomni, da bi bil že zdavnaj mor-al biti doma, tedaj ga lepo krš-čansko tolažijo, naj si nikdar preveč k sreči ne žene, če bo mor-al doma že metlo skakat.

So pa tudi provizorični peč-larji takorekoč na dopustu, in raznih opravkih. Tako sta se zad-njič oglasila v našem mestu dva Kranjca, zavedna Slovencev in oba vneta pristaša stranke: žejnega napojit. V dokaz in legitimacijo sta imela z zlatim pečatom oprem-

notnih priseljenec. Prvotno so na-meravali vprizoriti te slavnosti aprila tekočega leta, ker so dom-nevali, da se bo takrat mudil tam-prine iz Walesa.

Ker pa je odšel pri ne svoje potovanje v Avstralijo, se je slav-rosti preložilo na leto 1921.

Profesor Kori je sestavil skoraj popolen seznam prvotnih izseljen-ecv in sicer na podlagi arhivov an-gleškega parlamenta ter so storili korake, da stopi odbor v zvezo z vsemi potomci, ki še žive v južni Afriki. Med njimi jih je dosti, ko-ji imena so postala slavna in zna-ja v njihovi domovini te ko-lonije.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.
Predsednik: MIHAEL ROVANŠKA, Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsed.: LOUIS BALANT, Box 106, Pear Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minnesota.
Blagajnik: GEO. I. BROZICH, Ely, Minnesota.
Blagajnik neplačanih smrtin: LOUIS COSTELLO, Salda, Colo.

Vrbovalni Zbiravnik.
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadorniki.
JOHN GOUZE, Ely, Minnesota.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M, So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Porodniki.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Bl. Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minnesota.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

Pravni Odbor.
JOHN PLAUTZ Jr., 432-7th Ave., Ca-lumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minnesota.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Chicago, Ill.

Zbirateljski Odbor.
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4504 Washington St., Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 = 8th Ave., Johnstown, Pa.
Jednotno glasilo: "GLAS NARODA"

Vse stvari tikače se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsed-nika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa zdrav-liska sprotnevala se naj pošiljajo na vrhovnega zbiravca.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniški podpor, od-skodnin, in posmrtnin je izplačala že nad poldruzi milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov (le) in okrog 3 tisoč otrok v mladinskem oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se zgasi pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se po obrniti na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vsnovi z 8 člani ali članicami.

Ljeno steklenico in potem smo pri "reviziji" dognali, da je res prist-ni kapljica. Veste, to je bilo tisti dan, ko je bilo vreme "In festa Aprilis". Pratika je kazala mare-lo, mi smo pa toliko časa "ve-drili", da sem bil pošteno "mo-ker". Vse je bilo prav, le to smo konstatirali, da bi bil moral biti Lovrene med nami in da bi seboj "knefro" prinesel. Ko je bilo blago, daču podvrženo srečno, čez "nevturalno ozemlje" odpravlje-no, smo se poslovili. Kranjca sta šla na parnik, a jaz sem namesto njiju opravljal morsko bolezen.

Vsah je kdo tako srečen, da si radi nesrečne ljubezni peča. Nekateri iz grivnosti v vodo ska-čejo, pa to so menda le zaprise-ženi vodopivec. Jaz obrabtam en glazek "tackga, kakor ga je Bog dal" bolj, kot vso vodo od New Yorka do Hobokna.

Če si mlad tat peča, se vedno pripeti, da ga po naključju kakšna kuharica obide in ga ponuje v raznih kuharskih umetnostih. Kadar je na pol poti proti šti-rim križem, mu pravijo sosedovi otroci strie, in ob priliki kolekta-je za kendi in ajskrim. Tudi ga prijatelji opominjajo, da je že zadnji čas čes misli, kaj, "sam na se misliti".

Potem ko je že enkrat Abrahama videl in če bi rad zamujeno popravil, ga klepetulje vse sose-ske vzamejo v roke, mu naklada-je pokoro za grehe vse obične, ga opominjajo, da je z eno nogo že v grobu, da naj se spokori in spomni kakšne martre ga čakajo, če bo s tako kosmato vestjo mu-fal. Marsikakšnega, pregovoriijo in otadlajo, da "ostane" "zvest" pečlarji in se toliko časa greje pri svoji pečici, dokler je še ena iskra življenja v njem.

Če si mlad tat peča, se vedno pripeti, da ga po naključju kakšna kuharica obide in ga ponuje v raznih kuharskih umetnostih. Kadar je na pol poti proti šti-rim križem, mu pravijo sosedovi otroci strie, in ob priliki kolekta-je za kendi in ajskrim. Tudi ga prijatelji opominjajo, da je že zadnji čas čes misli, kaj, "sam na se misliti".

Potem ko je že enkrat Abrahama videl in če bi rad zamujeno popravil, ga klepetulje vse sose-ske vzamejo v roke, mu naklada-je pokoro za grehe vse obične, ga opominjajo, da je z eno nogo že v grobu, da naj se spokori in spomni kakšne martre ga čakajo, če bo s tako kosmato vestjo mu-fal. Marsikakšnega, pregovoriijo in otadlajo, da "ostane" "zvest" pečlarji in se toliko časa greje pri svoji pečici, dokler je še ena iskra življenja v njem.

Na znanje bivšim vojakom

Da se more odgovorjati na ne-šteta vprašanja glede zavarova-nja, kompenzacije in doplačil (allotments), je urad asistenta vojnega tajnika, v katerega pod-ročje spada zopetno zaposlenje in oskrba bivših vojakov, izdal knji-žico, ki naj jim služi kot navodilo za rešitev njih individualnih vprašanj. Knjižica je znana pod imenom "Bulletin No. 6" ter jo more vsakdo dobiti od vseh tra-dov za rekrutiranje, posredoval-nice za delo, dobrotvornih organi-zacij, zdravstvenih organov, po-družnice Ameriške Legije, vojnih in mornariških bolnišnic ter tr-govskih zbornic. Knjižica se po-lje brezplačno tudi vsakomur, ki bo pisal zanjo na sledeči naslov: Office of the Assistant to the Se-cretary of War, Council of Na-tional Defense Building, Wash-ington, D. C. kateri tudi pošlje iztis gori omenjene knjižice.

KAKO BO VELIKA AMERIŠKA
Vojnaška apropiacijska predloga določa, naj bi štela ameriška ar-mada v letu, ki se začne s 1. juli-jem 175.000 mož in 16.000 častni-kov.

Washington, D. C., 15. aprila. Vojnaška apropiacijska predloga določa, naj bi štela ameriška ar-mada v letu, ki se začne s 1. juli-jem 175.000 mož in 16.000 častni-kov.

Washington, D. C., 15. aprila. Vojnaška apropiacijska predloga določa, naj bi štela ameriška ar-mada v letu, ki se začne s 1. juli-jem 175.000 mož in 16.000 častni-kov.

Washington, D. C., 15. aprila. Vojnaška apropiacijska predloga določa, naj bi štela ameriška ar-mada v letu, ki se začne s 1. juli-jem 175.000 mož in 16.000 častni-kov.

Ko je razpadala Avstrija...

Poročilo o slovenski špijski službi, ki je veliko pripomogla k razpadu dvojne monarhije.

Zopetni pobeg.

Hacin je že od početka vojne na svojo roko zbiral vojaški material, ki bi mogel koristiti za veznikom. Prvi početki tega nje govega dela segajo se v bosnansko mobilizacijo 1908. Delo je na Dunaju uspešno nadaljeval, ko je bil pridružen stražnemu oddelku za utrjevanje Dunaja. Posrečilo se mu je sestaviti natančne načrte treh sektorjev dunajskih utrd. Ko je v decembru 1915 odšel na rusko fronto, je te podatke nesel s seboj, da se jih o priliki posluži. Tudi na fronti si je pisal natančen dnevnik, iz katerega je bilo razvidno gibanje čet. Toda tu se ni bilo prilike prebrskati k prijatelju. Tako je bil Hacin na fronti sami dvakrat zaporedoma ranjen, drugi precej nevarno. Po drugem ranjenju je prišel na svoje lastno prizadevanje v največje avstrijsko municijsko tvornico blizu Dunaja. Tam je prišel v že opisane stike z Brezgarjem.

Izreden vtis je napravil na Hacinu obisk v Ljubljani, prvi po dveh letih vojne. Pri Struklju se je govorilo le o "zvezdah" in avanziranju, pri Figueu o vinu, na sodišču le o nemški. En sam pogled v družbo te Ljubljane je pokazal jasno, da nam v zmagoviti Avstriji ni obstaja! Zato je na tem obisku sklenil napeti vse svoje moči, da odide čimprej in s svojim odhodom z vseni močmi škoduje avstrijski vojaški moči.

V tvornici je začel takoj sestavljati točno statistiko o produkciji municije, o potrebnih surovinah, ki jih Avstrija ima in nima, ter popis novega orožja, zlasti topov. Takrat sta bila v delu dva nova modela, top 35 cm in havbica 38 cm s silno dalekosežno "portée" in brzanco. Skupno z Brezgarjem je zbiral podatke o prehrani in o političnem razpoloženju v domovini.

Ko je prišel k superarbitrajski komisiji, je kljub spričevalu, da je uporabljen le za pisarno, izjavil, da se čuti dovolj zdravega in da hoče na fronto. Komisija je pa doletela, da mora počakati še 6 tednov, da se še boljše popravi. Končno je odšel na fronto junija 1916, sredi najhujše Brusilove ofenzive.

Na fronti je bil najprej tri tedne v rezervi. Opetovani poizkusi, prekoračiti neopazane središnje linije, so se mu vedno ponesrečili. Vendar pa v ozadju ni samo čakal in lenaril. Že med potjo je v razgovorih pri vsaki priliki pri vsakih, častnikih in železniških uradnikih poizvedoval o gibanju čet. Bilo je pa to tudi zelo važno, ker so se proti Rusom gnile čete z vseh front, z macedonske, laške in francoske. Prinajbolj so Nemci, Avstrijci, Ogrji in Turki v masah. Za fronto je zlasti poizvedoval za pozicije artilerije, velikost in dislokacije rezerv ter dislokacije komand. Zapiski so rastle od dne do dne.

Po treh tednih je prišel končno v prvo linijo, ali tudi tu je bil beg težak. Med avstrijskimi in ruski linijami je ležalo široko ter nepoznano močvirje. Med ribniki in lokami se je pretakala lena umanjava rečica, široka čez tri metre in povsem nepoznane globine. Prehodi in gazi so bile zastražene po avstrijskih in ruskih stražah. Prvi poizkus prehoditi se je ponesrečil, ker so Avstrijci nenadoma začeli razsvetljevali pred živo oviro tekočo glazijo (glacis, Vorfeld) z reflektorji, nakar je pričelo silno obojestransko streljanje, ki ga je prisililo, da se vrnil in kril. Postal je še oprežnejši ter si začel točno notirati razporedbo straž, da bi laglje prešel. Oddalga je tudi iznova, ker je dobil od 20 km, zadaj se nahajajočega brata pisno, da se sestane. Ta sestanka je imel biti tem zanimivejši, ker je imel brat (tudi častnik) možnost opazovati vsa gibanja čet in je poznal številno jakost velikega dela fronte. Da bodo bratovi podatki točni, je vedel, saj sta bila dogovorjena, da je brat po možnosti in priliki podpiral to delo in istotako zbiral vse podatke.

Tu pa nepričakovano pride aviz, da bo prihodnjega dne Hacinova četa namenjena z drugo in da se umakne v rezervno v drugo vrsto. Odločiti se torej ni več dalo. Če si v rezervi, kdo ve, kdaj prideš zopet v prvo vrsto in pod katerimi pogoji, zlasti pa na tako nemirni in gibljivi fronti, kakor je bila avstrijska za časa Brusilove ofenzive.

Zadnja noč, ki je bila še na razpolago, je bila za beg kar mogoče malo pripravna. Jasna noč se je obetala in bil je čas polne lune. Rusi so takoj v prvih nočnih urah na gosto streljali, če se je le kakšen posamezen Avstrijec pokazal na zakopih, da jih poskusi poopravi. Kljub temu se je Hacin podal na pot z vsemi materiali. Izgubil se je v grmovju in med dvema stražama lezel po vseh štirih pod žičnimi ovirami do roba močvirja. Pri reki je naletel na posekano in preko vode položeno deblu. Avstrijska straža je prežala komaj okrog 150 korakov oddaljena in polna luna je sijala na ono sredi svetlikačo se vode ležeče mesto, kjer je ležalo bruno. Treba je bilo ležati čakati, da se skupina oblakov približa luni in jo zakrije. Kako počasno so jadrili! Ves ta čas in še dolgo pozneje je bilo treba pozabiti na kroglice, ki so v tej jasni noči švigale semintja, nič misliti na nevarnost, nič tehtati in si ponisljati, marveč koncentrirati vso svojo voljo in energijo na izvedbo enega samega sklepa: Absolutno potrebno je, da se danes pridem preko. En sam cilj: One ruske žične zapreke, ki se črne na brezuljki okraj dolinice, okraj ločja in ribnikov, jarkov, vode, grmovja, čimprej mogeče...

Prelezel je drevo, potem je plazil po vseh štirih po močvirni laki, se vgrzel in zopet lezel naprej, počakal, posluhlil, se vzpel na roki ter oprezal, potem zopet lezel, počasi, neskončno počasi. Žepna ura in sree sta utripala za stavo in sredi hladne močvare je junaka obilaval znoj.

Luna je zopet posijala iz oblaka in bilo je kakor podnevi. Streljanje, potem gluha tišina, pa zopet streljanje in oddaljeni vzkliki, nerazumljivi, kratki, groze polni. Takšna noč ostane v spominu vse življenje!

Pogled nazaj pove, da je napravljeno še celo malo poti. Skoraj isto močvirje, isto grmovje, in črna žična zapreka je že zelo blizu, ona prekoračena voda komaj pet minut hoda oddaljena. In vendar se je pomikal le celo neskončno, morda dve uri ali več. Ali bo ta noč večna? In skoro, skoro je treba izvršiti, saj se bo kmalu začelo daniti. Julij je! In zopet izgine v travi in grmovju ter nadaljuje.

Kakor je prej opisano, ga je ruski mužik sprejel in eskortiral. Postavil je prebegleca pred bataljona komandanta, ki je z nekim začudenjem poslušal prvi raport in potem ukazal pogostiti izmučenega Hacinu s pečenko in čajem. Rano zjutraj so ga predstavili polkovni komandi. Tam je izročil adjutantu točna poročila, tičočja se onih avstrijskih pozicij, ki so ležale ravno nasproti temu polku.

Nato so ga na vozu peljali v divizijsko poveljstvo, kjer je naletel na Čelca, poveljnika češkega patruljnega oddelka. Ta je od Hacinu sprejel izpuno informacijo, obenem mu pa povedal tudi nekaj neprijetnosti: Ruski častniki niso narodno zavedni, ampak navadni oficirji po pokliju; vojna jim ni naloga, ampak športno podjetje, ki so ležale ravno nasproti temu polku.

Od divizije so prepeljali Hacinu, se isti dan v komando armade, kjer je deponiral on svoje važne izpovedbe in pojasnenje k zapiski v istotako zbiral vse podatke. Skom v dva dni trajajočem to-

nem zasliševanju. Nato je moral den prostak — mužik — in teh imamo sami več kot dovolj. Razen tega se pa še nič ne ve, kaj bo z nami — morda ostanete še delj pod Avstrijo."

Rusi se je že takrat zdelo, da pri njih samih mnogo ni v redu in zlasti na dvoru, kjer je bilo vse narobe. S pomočjo grofa Ignatjeva se je Hacin podal na pot. Vozil se je po širni Rusiji in povsod videl namreč ozoren red ter neizmerne množice vojaštva in materiala, ki se zgrinjalo proti fronti, in ranjence, ki so se vračali nemi in mrki. Vendar so povsod svirale godbe, vihrale zastave, vse je slavilo Brusilova in noben videen znak ni tujemu opazovalcu kazal, da bo skriti vulkan kmalu, kmalu izbruhnil ter pokril pod svojo lavo rusko in slovansko prošlost in ustvaril oni gnoj, iz katerega mora razeleneiti njega bodočnost.

Potoval je v "Piter", carski grad, mesto, ki naj bi nekaj mesecev nato postal glavni grad revolucije. Potoval je preko Skandinavije, potem po Severnem morju, zastraženem od vladarice Anglije, in končno čez Francijo v Švico, kjer se je nastanil s svojimi ruski papirji kot navidezni ruski trgovec. Od tam je najprej poslal Brezgarju na Dunaj eno časopise, v katerih mu je sporočil, da more pričeti njuna tajna in tako plodovita korespondenca v knjigah, o kateri smo poročali. Obenem se je vdeleževal v švicarske dela emigrantov.

Notranji in zunanji položaj Jugoslavije (ZNAČILEN GOVOR, KI GA JE IMEL POSLANEC DR. DINKO PUC V JUGOSLOVANSKI ZBORNICI.)

Visoko zbornica: Jaz sem poslanec iz okupiranih krajev, pa je naravno, da sem kot tak v prvi vrsti zastopnik naroda, ki danes trpi pod tujim jarmom, naroda, ki glede v naši državi še vedno ono državo, ki naj ga reši, ki gleda še vedno z zaupanjem na nas ter pričakuje od nas složnega dela, takega dela, ki bo moglo ujediniti celokupni narod slovanski. Radi tega pravim, da sem v prvi vrsti zastopnik tega naroda, in šele v drugi vrsti sem strankar. In zato, gospoda, sem bil jaz, ko je bila demokratska skala, torej vlada moje stranke, na krmilo, za to a da se osnuje koncentracijska vlada: za to je tudi naravno, da, logična posledica tega, da sem tudi sedaj, ko je na vladi druga stranka, prav tako za to, da se osnuje vlada vseh strank, ki more zastopati celokupni narod, ako hoče uspešno zastopati naš narod prav tako pred zunanjim svetom kakor v notranjosti. Mislim, da ni ne more nihče tega zametiti.

Toda čeprav imamo tu pred seboj vlado, ki se je sestavila iz enega bloka, je bilo vendar za nas jasno, da smo pričakovali od nje nekaj. Vsem nam je gotovo najbolj pri sreju zunanje-politični položaj, nam je najbolj pri sreju jadransko vprašanje. Čisto gotovo je, da smo pričakovali od naše vlade v tem pogledu v sedanjem kritičnem času, ko se odloča usoda naših bratov na zapadu, odločne besede, odločne geste, da smo pričakovali tudi, da bo parlament nastopil tako, kakor pričakujejo naši bratje zapadno od demarkacijske črte. Gospodje, obžalujem, da se to ni zgodilo. V vladni deklaraciji pogrešam predvsem tiste odločne besede, ki je je naš narod pričakoval. V njej najdemo samo nekaj medlega, plitkega. "Nadamo se u Boga i pravičnost naših zaveznikov, da če one uskoro prestopi i za nas i za njih. (Deklaracija govori tu o težkočah z jadranskim vprašanjem). Gospodje, v tem vidim veliko premalo. Lepo je, če se omejuje Bog pri tej priliki. Gotovo je, da nam more tudi Bog pomoči v tem. Ali držim se one stare prislovice, ki pravi: Delaj in Bog ti bo pomagal. In mi zahtevamo v prvi vrsti, da vlada dela v tem pogledu, pa ona naj Bog stori svoje!

Če se zanašamo samo na "pravičnost naših zaveznikov", da bo o vprašanje nehalo biti ogromna nevarnost za nas in za druge, tedaj je gotovo, da je to upanje brezuspešno. Pred enim letom sem imel čast, da sem govoril v tej zbornici o jadranskem vprašanju. Toda že takrat sem vedel, da se obrača o vprašanja za nas slabo. A danes me srce boli, bratje, ko govorim o našem narodu na Gorškem, v Trstu in Istri, o narodu, o katerem vem, da se nadeja trdnosti, da bo z nami združen, o katerem pa tudi vem, da je to vprašanje že danes rešeno tako, da je oni narod za nas izgubljen. In glejte, mislim, da tudi v slučaju, da pride do tega, da bo morala, pa naj si bo to ali kaka druga vlada, pristati na tako zvano "pravičnost zaveznikov sil", da s tem ne bo prenehalo obstajati jadransko vprašanje: ne za nas in ne za druge. Trdno sem prepričan, da naš narod nikdar ne pristane na kak tak dogovor. Sigurno je sicer, da se bo formalno sicer moral nojiti kompromis, ali vendar bo naš narod vedno zahteval ujedinitvenje vseh naših ljudi to stran in onstran demarkacijske črte.

Gospodje! Jadransko vprašanje je za nas velikega gospodarskega in velikega nacionalnega pomena. Nočem ponavljati stvari, ki so znane, tako n. pr. da je v mestu Gorici samej 12.000 naših ljudi, a Italijanov samo 14.000, da je vsa goriska okolica popolnoma slovenska, da šteje 70.000 Slovencev in samo 2000 Italijanov, da je v širanskem okraju 30 tisoč Slovencev in samo 300 Italijanov, v toliminskem 40.000 Slovencev in 20 Italijanov. Kar se pa tiče Italijanov v Dalmaciji, veste sami, da ne štejejo niti 3 odst. prebivalstva. Prav tako veste sami, da je ves srednji in vzhodni del Istre kompaktno naseljen z našim narodom.

Danes se od nas zahteva izpolnitev londonskega pakta in še Reka povrhu. Vi veste, da mora po londonskem paktu biti Reka naša. Ali baš v zadnjem času donasajo italijanski časopisi, da mora po londonskem paktu pripasti Reka Hrvatski; ker se Hrvatska ni osnovala, zato — po italijanskim listih — ni naravno, da bi Reka pripadla kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nikdar nisem bral avtentnega teksta londonskega dogovora. Toda po mojih informacijah ta trditve ne drži. Kolikor sem informiran, stoji v londonskem paktu, da Reka in ostali kraji pripadajo Hrvatski, Srbiji in Črnogori. Pa Hrvatska, Srbija in Črnagora — to je vendar država Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je Jugoslavija, in za to je jasno, da mora pripasti Reka naši državi. Ni dvoma o tem. Če se od nas zahteva, da se ali londonski dogovor ali oni sramotni pogoji, ki nam jih

nudijo "pravične sile zaveznikov", pravim jaz: tudi londonskega dogovora na moremo sprejeti. Oni nam ga morejo vsiliti; mi kot mala država, ki se ni tako močna, ki se ne more raniti, mi bomo morebiti to sprejeli, ker so "pravične sile zaveznikov" za nas vis maior, a nikdar ne bo naš narod na to pristal!

Brez Reke ne moremo živeti. Če pravi italijansko časopisje, da imamo polno pristanišče v Dalmaciji, vemo, gospodje, kako je to. Mi vemo, da so dalmatinska pristanišča majhna, da niso primerno zgrajena, da so brez zveze z zaledjem. Za nas je Reka življenjskega pomena, ker naša država ne more živeti brez Reke. Samo nekoliko števil naj navedem: Reka je bila za časa Avstro-Ogrske pristanišče, na katero se je razdelil promet vsopredno s Trstom. Ali Reka sama je bila eksportne in importne pristanišče za ves vzhodni del, za vse vzhodne pokrajine: Hrvatsko, Slavonijo, Baranje, Bačko, Banat, Bosno in Srbijo. Import iz Hrvatske, Slavonije, Bačke in Baranje je znašal na leto 620.000 ton, iz Bosne in Srbije 80.000 ton, iz Dalmacije 70.000 ton, iz Slovenije in Istre 78.000 ton, torej v celoti okroglo 550.000. Import iz Ogrske in Nemške Austrije ter ostalih pokrajin je znašal skupaj samo 140.000 ton. Sedaj pa morate pri tem še pošteti, da je slovenski import šel po veliki večini preko Trsta, tako, da je popolnoma asno, da je Reka naravno in importno pristanišče za našo državo in da ni drugega.

Prav tako je z ekspertom. Iz Hrvatske se je izvozilo na leto — pri rokah imam statistiko iz leta 1910 — 315.000 ton, iz Bosne in Srbije 90.000 ton, iz Dalmacije 8000 ton, iz Slovenije in Istre okoli 60.000 ton, iz Ogrske in drugih pokrajin pa samo približno 300.000. Torej je bil tudi ekspert mnogo večji iz dežel naše države kakor iz drugih pokrajin.

Naravno je, da bi se v slučaju, če bi postala Reka pristanišče naše države, kar mora postati, te številke še zelo izpremenile na našo korist. To je popolnoma naravno, saj nimamo drugega naravnega pristanišča, ki bi imelo dobro zvezo z zaledjem, razen Reke.

Odvzeti nam Reko, to pomeni izpodrežati naši državi življenjsko podlago, to pomeni gospodarsko odvisnost naše države od Italije, pomeni, da hoče Italija gospodarsko zavojevati Jugoslavijo; potom Reke in Valone nam zapre Italija Jadransko morje, nam za pre pot v svet, nas gospodarsko podjarmi. Iluzija je, če si domišljujemo, da si moremo iz Zadra ali Splita ali kakega drugega dalmatinskega pristanišča astvariti pot v svet. Naša država tega ne bo mogla ustvariti niti v petdesetih letih. Treba je svetu povedati: ako hočejo "pravične sile zaveznikov", kakor jih nazivlje vladina deklaracija, da naša država obstane, da se razvije, da postane jedro miru in slege, da postane oni kompaktni del na Balkanu, ki naj tvori ravnovesje za evropski mir, potem moramo mi imeti Reko! Drugače je vse to nenogoče.

Zahteve Italije po teh naših krajih imajo svoj izvor v čisto navadnem imperijalizmu, in sicer gospodarskem in vojaškem imperijalizmu. Kar se tiče imperijalizma v gospodarskem oziru, sem že dosedaj omenil, da si hočejo Italijani odpreti pot na vzhod potom Valone in Reke. "Naravni interesi Italijanov na Reki so baje nacijaonističnega pomena, kajti oni pravijo: Reka je italijanska in narod reški si želi Italije. A mi vemo, da je na Reki sami po zadnjem ljudskem šteju približno 16.000 Jugoslovancev in samo nekaj več Italijanov, a to brez Sušaka, ki tvori kompaktno maso z Reko. Če priznamo še Sušak, imamo jugoslovansko večino na Reki in Sušaku. Ali prikriti nameni Italije so baš v tem, da Italija misli, da je v njenem interesu, da gospodarsko uniči državo SHS. Italija misli, da je v njenem interesu, če živi z nami kakor gospodar s hlapcem. Toda jaz pravim, to je zmota! V interesu Italije je, da živi z nami v dobrih razmerah, da kupuje v miru od nas potrebno blago, da smo mi njen enakovereden drug na gospodarskem in kupčijskem polju kakor vsaka druga država. Mi nikdar ne smemo postati od Italije odvisni ne politično in ne gospodarsko, mi moramo imeti možnost svobodnega razvika, možnost, da trgujemo z vsemi narodi brez kontrole.

Te cilje Italije vidimo tudi pri določitvi današnje meje, kakor je začrtana in o kateri nimamo upanja, da se bo izdatno izpremenila v našo korist; saj veste, da je mejo tako začrtal Wilson. Za Italijo pomeni ta meja izrečno ofenzivno strategično mejo proti naši državi. Kdor pozna to mejo, vidi, da ima samo ofenzivni namen in nič drugega.

Kaj je tedaj logika mirove konference? Ali naj se ta konference v resnici nazivja mirovna konference, če nam se vnaprej ustvarja takorekoč gotovost bodoče vojne, če nam mirovna konference takorekoč vnaprej pove, da bo v treh, štirih ali petih letih nastala nova vojna z Italijo? Ao nam mirovna konference pravi: mi damo Italiji, ki vam je odvzela 400.000 ljudi in obstajamo na tem, da vam jih odvzame še 400.000, Italiji, ki vam hoče vzeti zadnje dobro pristanišče, tej Italiji damo gospodarsko nadvlado med vami in še tako strategično pozicijo, da vas vsak trenutek lahko z uspehom napade — prosim vas, ali je to mirovna konference, ali je to "pravičnost naših zaveznikov?"

Gospodje, jaz upam sicer, da ne pride do vojne, ker mislim, da bo Wilson vendar dosegel v jadranskem vprašanju nekoliko uspeha in da bodo narodi v doglednem času prišli do tega, da bodo sami popravili krivice, ji jik je zadala mirovna konference. Kajti tako ne more iti dalje, da bi diplomatje diktirali narodom nasilja, da bodo narodi zopet tirani v krvave borbe, v katerih se lahko pogubi ves svet.

Za nas londonski pak ne velja. Nikdar ga nismo priznavali in ga ne priznavamo sedaj, tem manj, ker se je Italija sama odrekla londonskemu paktu, dasi ne oficijelna Italija, pa vendar njezi oficijelni predstavniki, in sicer v rimskem paktu. Rimski pakt je uničil za nas londonski dogovor. Ako danes Italija tega ne priznava, moramo samo reči, da je Italija tudi proti nam, bivšim zaveznikom, verolomna, kakor je bila verolomna v zgodovini vedno.

Varnost v rudnikih in angleščina

Spisal
E. A. Holbrook, Mining Engineer,
Federal Bureau of Mines.

Pogosti slučaji nezzgod vsled nepoznavanja angleščine s strani rudarjev jasno dokazujejo potrebo, da se vsak človek, ki gre pod zemljo, nauči angleščine.

Inostranski rudar govori seveda rajši svoj materinski jezik, ker je zanj lažje govoriti in misliti v tem jeziku. Ali ker je večina ljudi, ki so se naselili v tej deželi pred letom 1860, prihajala iz dežel, kjer se angleščina govori, je ta jezik naravno postal občevalni jezik te dežele. Brezskone 75. odstotkov našega ljudstva rabi ta jezik in ne razume drugega.

pogreški vsled krivo razumevanih odredb postaviti v nevarnost tudi življenje njegovih tovaršev. Dve ali tristo naučenih besed iz angleščine bo omogočilo rudarju, da razume in ga razumejo oni, katerim je na srejo njegova varnost in njihova lastna.

Ne pozabljajmo, da velika večina ljudi, ki prihajajo v to deželo, ostanejo tukaj in postanejo državljani. Oni so ravnotako odgovorni za vodstvo lokalne in narodne vlade ter utegne imeti na isto ravno toliko vpliva, kakor najbogatejši človek v mestu, kjer delajo. Radi tega bi moral vsakdo biti večje angleščine, da postane dober in koristen državljan.

V svrhu večje varnosti povsodi v rudnikih in v dosegu boljših razmer in boljše vlade v rudarskih nasebinah naj se torej vsak rudar potruditi, da se nauči angleški.

KRETNJE PARNIKOV
KEDAJ ODPUKEJO IZ
NEW YORKA

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojavnila, obrnite se na: MAX FRANKS & CO.
82 Cortland St. New York

Rochambeau	22. aprila	—	Havre
La Touraine	22. aprila	—	Havre
Adriatic	24. aprila	—	Cherbourg
New York	24. aprila	—	Cherbourg
Belvedere	1. maja	—	Havre
La Lorraine	1. maja	—	Havre
St. Paul	1. maja	—	Cherbourg
Pres. Wilson	8. maja	—	Trst
Philadelphia	8. maja	—	Cherbourg
Leonolda	8. maja	—	Havre
France	12. maja	—	Havre
La Savoie	22. maja	—	Havre
New York	22. maja	—	Cherbourg
Susquehanna	22. maja	—	Trst
Rochambeau	27. maja	—	Havre
Adriatic	29. maja	—	Cherbourg
La Lorraine	29. maja	—	Havre
St. Paul	29. maja	—	Cherbourg
Argentina	1. junija	—	Trst

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojavnila, obrnite se na: MAX FRANKS & CO.
82 Cortland St. New York

OGLASI NAJ SE
MARIJA KOVAČ, ki biva nekje v Brooklynu. Pred nedolgo je poslala svoji materi nekaj denarja, ki ga je tudi prejela in bi rada prejel potrdilo, pa ne ve naslova. Nadalje išče mati še svoja dva sina JANEZA in FRANCETA KREITZ ali KRAJEK. Pismo je pri nas od matere Marije Krajec, Livold št. 63 pri Kočevju, Jugoslavija.

Upravništvo Glas Naroda.
(17-19-4)

IŠČEM DOBRE DOGARJE.
Imam mnogo najboljših lesov, v vsilni, kuh in zdrav kraj. Lahko delate vsak dan, ni močvirja, ni povodni in dobra studenčnica. Plačam visoke cene dobrih dogarjev, stalno delo in plačam vožnjo, če delajo kraj mesecev za mene. MAX FLEISCHER, 258 Lewis St., Memphis, Tenn.

Rad bi izvedel za naslov TEREZJE HERVATIN, podomac Goročjeva iz Podgrada na P. morskem. Slišal sem, da se nahaja v Forest City. Rad bi ji sporočil več stvari iz stare domovine. Torej če kateri ve za njen naslov, naj ga mi blagovolj naznani, za kar bom zelo hvaležen, ako pa sama čita, naj se mi javi. — Anthony Mihalich, Box 104, Mayburg, Fayette Co., Pa. (17-19-4)

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najslavnejši slovenski zdravnik, švicar iz Pittsburgha, ki ima 23-letno prakso v zdravstvu vseh možnih bolezni.

Zastrupljeni krvi zdravni a glasovito, ki za je izumel dr. prof. Erlich. Če imate možolje ali menurčke po telesu v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite hit izstilit vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bo ležna za nalezje.

Vas moške bolezen zdravim po okrajani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam za bom zopet povrnil.

Hydroure ali vodno kilo ozdravim v 24 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri piskanju vode, ozdravim a gotovosti.

Revmatizem, trganje, bolečine o tekle, artritise, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo v kratkem času in potekajo v kratem času ni potrebno iskati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure zjutraj do 5. zvečer; v petkih od 8. zjutraj do 5. zvečer; ob nedeljah od zjutraj do 2. popoldne.

Prof. Dr. H. G. BAER
SPECIALIST
311 SMITHFIELD STREET, PITTSBURGH, PA.

Kopirski politični urad.

ANŽE PITOV

ALI
ZAVZETJE BASTILE.

Spisal Aleksander Dumas, st.

(Nadaljevanje.)

— A to orožje ni moje, — je rekel Pitov.
— Čegavo pa je?
— Last kralja.
— Last naroda, — je odvrnil Billot.

Ojunačen vsled privoljenja najemnika, katerega je poznal kot moža, ki bi svojega soseda ne osleparil niti za eno zrnco, se je priključil Pitov na previden način dragoncu, ki je ležal najbližje ter mu vzel, potem ko se je prepričal, da je v resnici mrtvec, sabljo, puško in taško za patrone.

Pitova je zelo miralo vzeti tudi čelado, a ni vedel, če spada tudi med napadalno orožje.

Medtem ko se je epemljaj z orožjem, pa je Pitov pozorno prisluškoval v smeri proti trgu Vendome.

— Hej, zdi se mi, da prihajajo dragonci nazaj, — je rekel.

V resnici je bilo čuti peketanje kopit oddelka jezdecov, ki se je vračal v koraku. Pitov se je sklonil k vogalu kavarne De la Regence ter zapazil na višini Saint Honore patrulo dragoncev, ki je jahala nasproti.

— Hitro, hitro, vračajo se, — je rekel Pitov. — Billot se je ozrl, da vidi, če bo mogoče nuditi odpor. Trg je bil skoro prazen.

— Pojdiva v zavod Louis le Grand, — je rekel.

In napotil se je proti Rue de Chartres. Pitov mu je sledil ter vlekkel za seboj svojo veliko sabljo.

Priredil je sabljo za pas in Pitov je bil v stanu hitro korakati naprej.

Korakala sta naprej brez vsake nesreče do trga Ludovika XV. Tam pa sta oba zadela zopet na tolpo, ki se je hotela napotiti proti Invalidnemu domu in ki je bila naenkrat ustavljena.

— No, — je vprašal Pitov. — Kaj pa je?

— Ni mogoče iti preko mosta Ludovik XV.

— In preko obrežja?

— Tudi ne.

— In skozi Champs Elysees?

— Prav tako malo.

— Torej se obrnimo ter pojdimo preko mosta Tuileries.

Predlog je bil popolnoma enostaven in množica se je pokazala s tem, da je sledila Billotu, pripravljeno stopiti na njegovo stran.

Nekako na polovico peta pa je bilo videti blesk sabelj. Obrežje je bilo zaprto od oddelka dragoncev.

— Ali so ti prokleti dragonci vsposodi? — je mrmral najemnik.

— Čujte, dragi gospod Billot, — je rekel Pitov. — Zdi se mi, da smo ujeti.

— Ha, — je odvrnil Billot, — ni mogoče kar tako ujeti pet ali šest tisoč ljudi.

Dragonci na obrežju so prodirali naprej sicer počasi, a stalno.

— Ostaja nam le še Rue Royale, — je rekel Billot. — Tam bomo prišli skozi.

Pitov je sledil najemniku kot sledi senca človeku.

Vrsta vojakov pa je zapirala to cesto na višini Porte Saint Honore.

— Ah, — je rekel Billot. — Ti imaš mogoče prav.

— Tako je, — je dvignil Pitov.

Ti dve besedi je izgovoril tako, da je bilo videti, da mu je žal, da se je njegovo domnevanje uresničilo.

Množica je s svojimi kretanjami ter s svojim kričanjem pokazala, da je prav tako občutljiva za položaj, v katerem se je nahajala.

Potem spretnega manevra je prišel Lambesq dejanski obkolil radevedneže in upornike, nekako pet ali šest tisoč po številu ter jih držal obkrožene v velikem železnem krogu, katerega tivo je predstavljala ograja vrta Tuileries ter ona Pont Tournant.

Billot je razmišljal o položaju stvari. Ni se mu zdel dober. Ker pa je bil hladen in miren mož, tudi ni bil v zadregi radi pripomočkov v nevarnosti. Oziroma se je neokrog ter zapazil cel kup debelih brunov ob bregu reke. Rekel je Pitovu:

— Prišla mi je misel, pojdi.

Pitov je sledil očetu Billot, ki je šel proti tem brunom, prijel enega ter rekel enostavno Pitovu:

— Pomagaj mi.

Pitov je pomagal Billotu, ne da bi ga vprašal zakaj. Do najemnika je imel tako zaupanje, da bi šel z njim celo v pekló.

Oče Billot je prijel brunó na eni strani, Pitov pa na drugi. Oba sta se vrnila na obrežje. Nosila sta težo, katero bi komaj dvignilo pet ali šest moč navadnih moči.

Moč je vedno predmet občudovanja za množico. Čeprav je bila ta množica zelo zaposlena, je vendar napravila prostor.

Potem ko je zapazila, da je ta manever brez dvoma manever splošnega interesa, je pričela ljudska množica klicati:

— Prostor! Prostor!

— Povejte, oče Billot, — je vprašal Pitov po nekako tridesetih korakih, — ali pojdeva še daleč tako naprej?

— Šla bova do ograje Tuileries.

— Ha, ha, — so rekli naokoli stoječi, ki so pričeli razumovati.

Pitov je pogledal ter videl, da je bilo od mesta, kjer se je nahajal, pa do ograje še nekako trideset korakov.

— Pojdem, — je rekel na kratko.

Delo je bilo olajšana, ker je priskočilo pet ali šest moč, ki so pomagali nositi. V petih minutah je bila skupina pred ograjo.

— Kviku, — je zakričal Billot. — Vsi naenkrat.

Bruno je razbilo s silnim udarcem ključavnice ograje.

Vojaki, ki so stali v notranjosti Tuileries na straži, so prihiteli na lice mesta, da se upirajo vlonu. Pri tretjem udarcu pa so vrata popustila, se zavrtela v svojih tečajih in množica je planila v temno brezdnó.

Iz kretanja, ki se je zavrnilo na tem mestu, je razvidel prišel Lambesq, da je pripravljen izhod na one, katere je smatral za svoje ječnike. Lotil se ga je velikanski srd. Pognal je svojega konja naprej, da lažje premoči celi položaj Dragonci, ki so stali za njim, so mislili, da je dal povzpetje za napad ter mu sledili. Že razburjeni, niso mogli njih konji umeriti svojega teka. Vojaki, ki so se morali osvetiti za poraz na Kraljevem trgu, pa jih tudi niso zadrževali.

Ko je prišel uvideti, da mu je nemogoče brzdati dirjanje dragoncev, se je udal in k nebu se je dvignil sree pretresujoč krič žensk in otrok, kot da zahteva osvetlo od Boga.

V temi se je zavrnil strašen prizor. Napadeni so bili blazni od bolečin in napadalec blazni od srda.

S teras navzdol so se hitro organizirale neke vrste obrambe. Stoli so leteli na dragonce. Zadet na glavi je pariral prire udarec s sabljo, po da bi pomislil, da je zadel nedolžnega in sedemdesetletnj starec je padel na tla.

(Dolje prihodnjaj.)

Koroške novice.

Iz Pliberka.

Znana romarska cerkev pri Božjem grobu je bila zopet oropana. Ropar je vdrl skozi stranska zahodna vrata v cerkev, odprl tabernakelj in ukradel lepo monštranco. Komaj se je cerkev, ki je bila svojčas po nemških Volkswelrovcih popolnoma oropana, malo popravila, se je zgodil ta zločin. Žalostna znamenja časa!

Iz Drobavlja ob Blačkem jezeru.

Bili smo na svatbi pri narodnjaku Pečnarju. Za nevesto si je zbral gost. Milko Schwarzo iz vrle Jakelnove družine v Lipi.

Iz Zgornje Vence v Rožu.

Tukaj je umrl Filip Rajhman, pd. Ivaževoj Lipej. Svoječas trgovski pomočnik (komi), je neozdravljivo obolet in bolehal dolga leta. Vse trpljenje dolgočasnja boleznij je voljno trpel. Tako počiva zdaj na božji njiči zraven svojega brata, ki mu je vojna povzročila mlado življenje. Mrtvega so ga pripeljali iz celovške vojaške bolnišnice v domači kraj.

Iz Potoka pri Bilcovsu.

Tukaj je umrla Kraljarjeva Katra, ki je bila polna zdravja, veselja in mladosti. Naenkrat je došla, še malo — in ni je bilo več. Težka izguba za stariše, ko jenadoma izgubijo ljubega, pridnega otroka! — In še enkrat je zanašljiva smrt s koso in padla je druga mlada evetka, takoj pri sedu, pri Mohorju. — Španska se je začela zopet oglašati.

Iz Velinjevasi ob Dravi.

Nov čas je prišel, nova doba. To življenje se je začelo na Koroškem. Čas, da vsakdo, ki pride na Koroško, še takoj na zunaj pozna: tukaj živijo Slovenci, tukaj vlada Jugoslavija! Zato so pošilne, trgovine, občinske table začeli nadomeščati s slov. napisi.

Iz Sv. Lucije na gori v Rožu.

Tukaj se je poročil posestnik Silvester Spitzer iz Kovič s Terezi Haleker iz Otoške župnije ob jezeru. Možnarji so pokali, da so se šipe tresle v oknih podružnice cerkvice pri Sv. Luciji, veselo je grela bilcovska godba, neutrudno so se vrteli pari ob zvokih podružničnih polk in valčkov, svatovi in junstva pa se je zbralo toliko, da se je zgoraj in spodaj polna orosterna Kolarjeva hiša. Res veselo je praznoval mladi narodni uporočeni par svoje poroko: česlo slavnostno razpoloženje bi bil skoraj škafil mal spor. Neka družba je hotela namreč peti za novo nemške pesmi. Nič bi ne bil taj rekel, če bi se bila vmes tudi taka nemška zapela. Vsakdo bi bil to razumel in oprostil, kajti ob narodni meji so med ljudstvom domačene slovenske in nemške pesmi. Tudi je Korošec potrpečljiv in tolerant. Toda po preteku več ur se je to samonemško petje vendarle moralo smatrati kot neokusno izzivanje, kot obžalovanja vredno in žaljivo demonstracijo, ki se ob slavnosti, kakor smo obhajali, še posebno slabo poda. Minuli so časi, ko smo morali biti tihi in smo si morali putiti take stvari mirno dopasti. Zato je eden navzočih narodnih Slovencev vstal in proti samonemškemu petju odločno protestiral. Pomislimo, katera družba bi si upala zdaj naprimer v Celovcu na kakšni slavnosti popevati slovenske pesmi? In kako prepovedana je bila še pred kratkim na vsem Koroškem slovenska pesem, kjer-toli je bila kaka nemška slavnost in veselja! Take narodne sovraženosti Slovence ne pozna. Ko se je loseglo, kar je zahteval slovenski narodni ponos, se je zgoraj opirani spor mirno končal in se je vesela svatba nadaljevala do poznega jutra v popolnem miru.

Iz Pokrč.

Že dolgo se snuje za tukajšnji okoliš podružnica kmetijske družbe v Ljubljani. In osnutek je postal resnica. 24 kmetov in kmetice je doslej pripravljenih in še vedno se priključujejo. Vsi so že prijavljeni centrali in dobivajo list "Kmetovalec". Le vkup, kmetje!

Iz Globasnice.

Tukaj se je vršil ustanovni občni zbor podružnice ženskega društva za Koroško s sedežem v Velikoven. Govorila sta g. Gaspari in g. Matičič. Prvi

odbor se je sestavil sledeče: predsednica gđ. Ivanka Jekl, tajnica gđ. Anka Huter, blagajničarka Barbka Huter. Članice je 48.

Iz Loč ob Baškem jezeru.

Da naše žensstvo ne spi, ko je čas za delo, je pokazala mnogoštevilna vdeležba na ženskem shodu. Ustanovilo se je žensko društvo, h kateremu je pristopilo takoj prvi dan 92 članice. Govornik iz Borovlj nam je jako dobro pojasnil pomen društva. Gospa Kleinmayer je nam pa živo slikala delavnost društva za prihodnost. Da smo jo dobro razumele, je kazalo živahno odobravanje: prav živo nam je stopilo pred oči, koliko suženjskega duha je še v nas. Če bomo pa po tem navodilu delale vstrajno, priprosta in izobražena žena skupno politično in socialno, potem bo naša domovina res prosta in vedno srečnejša. Učitelj Reichmann nam je govoril o treznosti. Da, gotovo tudi to spada v delokrog žene, le edino mati bo vzgojila v resnici trezen narod.

Iz Bilcovsa.

Dolgo je spalo naše izobraževalno društvo. Ustanovljeno l. 1912, je delovalo dobri dve leti, potem pa ga je zamorila smrtonosna vojna, kakor slana pomori zgodnoevirgirdno evetje. Vigred se bliža, na prisojnih krajih že cvetijo prve evetke, tudi naše društvo se je zbudilo iz dolgega zimskega spanja. Takoj se je vpisalo mnogo novih članov in izvolil se je nov odbor. Za predsednika je izvoljen Janko Ogris iz Bilcovsa.

Nemška pravica na avstrijskem Koroškem.

"Villacher Zeitung" poroča: Za časa preobrata v jeseni 1918 je posekal delavec Šimen Koren iz Malose pri Beljaku v obširnih gozdovih veleposestnika Wittgensteina pet surek v vrednosti 280 kron. Wittgenstein je tudi posestnik bamskega, bečtalskega in številnih drugih gradov. Ker je začela sodnija Korena preganjati, je ta utekel k Jugoslovonom in je igral v Jugoslaviji ulogo narodnega begunca in jugoslovanskega vojaka. Na večer dne 26. oktobra pa ukrade v Ločah Srbom dva konja v vrednosti 35 tisoč konj in njihovo srečno spravi preko bližnje demarkacijske črte v Nemško Avstrijo. Upaj je, da mu bo zdaj socialistična avstrijska republika dala odvezo za pred letom posekanih pet dreves, posebno ker jih je nemški grof itak dobil nazaj. Te dni se je vršila pred beljaško sodnijo razprava proti Korenu radi obeh deliktov: radi tatvine konj in tatvine petih surek. Koren je obojno dejanje priznal. In kako se je glasila razsodba? Zaradi tatvine konj je bil Koren oproščen, zaradi 5 surek, posekanih nemškemu grofu, pa je dobil 6 mesecev zapora! Na vsak način posebne vrste pravica socialistične republike. Celó "Villacher Zeitung" ima pred tem poročilom napis: Oproščen konjski tat. (Koren pa sedaj preiščuje, kakšna je pravica v N. Avstriji).

25letnico

svojega delovanja v knjigovoznici Družbe sv. Mohorja je praznoval te dni g. Leopold Gorjane.

Umor pri Lipici.

Dognalo se je, da so bili vdeleženi uboja jugoslovanskega orožnika Pečnika v Vogračah Franc Klade, leta 1883, v Rudi rojen in tja pristojen, Ignacij Rader, rojen leta 1893, njegov brat Jožef, rojen leta 1901, oba v Bistrici. Jožef Kosmač iz Pliberka, Janez Vogel iz Vojstrice in eden neznan. Vsi navedeni so člani pliberske heimwehrrkompanije.

Plaz zasul cesto.

Ponoči na 9. marca je plaz skalovja zasul cesto med Aninim mestom in Grabstanjem pri km 19.5. Vsed tega je bila vožnja po tej cesti nekoliko dni nemogoča.

Kje je IGNACIJ GOLOB?

Doma je iz Dolnje Stare vasi, St. Jernej, Dolenjsko. Za njim poizveduje njegova sestra Mici Golob. Če je komu kaj znano o njem, je vljudno naprosen, naj sporoči njegovi sestrični Ani Lustik, sedaj omoženi Filipi; še ljubše pa bi mi bilo, ako bi se mi sam javil. — Mrs. Anna Filipi, 2149 W. 106, St. Cleveland, O.

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE
V JUGOSLAVIJO PREKO NAVRE

Hitri parniki s štirimi in dvema vijakoma.
ROCHAMBEAU 22. aprila
LA TOURAINE 24. aprila
LORRAINE 1. maja
LEOPOLDINA 11. maja
VIRGINIE 4. maja

Posebni zastopnik jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremil, kamor so namenjeni.
Parniki Francoske črte so transportirali tekom vojne na tisoče čehoslovanskih vojakov brez vse neprimlik.

Za šifkarte in cene vprašajte v
DRUŽINI PISARNI, 19 State St., N. Y. C.

ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

Parnik "Heldvader" odpluje 1. maja.

Parnik "President Wilson" odpluje 8. maja.

Potom listov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkožne ugodnosti preveza, drugaga in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

Vsakdo naj bi delal.

"Če bi hotela vsaka telesno sposobna oseba delati, delati ves dan, bi to veliko pripomoglo k zmanjšanju življenjskih stroškov. Mi potrebujemo več oblačil, več hrane in več potrebnih stvari, da živimo v zadovoljstvu."

Tako je govoril večeraj možak v subwayu. Jaz in moji dve sestri sva šli na delo pred šestimi meseci. To je bilo prvo delo, ki smo ga opravljale in vedno bolj nam ugaja.

Najbrže je to zato, ker smo zaposlene v veliki prijetni dvorani, ki je tako čista kot igla, ima dosti svežega zraka in polno solne svetlobe. Pridenite k temu še dobro plačo, uljudne predstavitelje, ki so zainteresirani v vaši dobrobiti, in kaj hočete še več.

Sobotne popoldneve imamo proste za svoje nakupovanje. Imamo brezplačno zdravniško oskrbo.

Tam je kantina, kjer dobimo po lastni ceni opoldne obede.

Od strani Loose-Wiles je bilo storjeno vse potrebno, da smo veseli in zadovoljne.

Če veste morda za kako dobro, uspeha željno deklico, katero bi zanimal